

હક કી મુહબ્બત, બાતિલ સે નફરત

મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

‘નોટ:- હદીષ કી રિવાયત કા ખુલાસા હૈ.’

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

1] મિશ્કાત કી રિવાયત, રાવી હઝરત ઇબ્રાહીમ બિન મૈસરા રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- કિ જો શખ્સ કિસી બીદાતી કી ઇઝ્ઝત કરેગા તો ઉસ ને ઇસ્લામ કો ઢાને મૈ મદદ કી. બીદાતી સે મુરાદ વહ શખ્સ હૈ જિસ ને ઇસ્લામ કે અન્દર કોઈ ઐસા નઝરિયા યા અમલ દાખિલ કિયા જો ઇસ્લામ સે ટકરાતા હૈ યા ઉસ સે મેલ નહીં ખાતા, ઐસા શખ્સ ઇસ્લામ કી ઇમારત કો ઢાને કી કોશિશ કરતા હૈ ઔર જો શખ્સ ઉસ કા આદર વ સમ્માન કરતા હૈ વહ શખ્સ ઇસ્લામ કે ઢાને મૈ મદદગાર બનતા હૈ. આપﷺ કી ચાહત યે હૈ કિ ઐસે લોગ મુસલમાનોં કી સોસાઈટી મૈ ઇઝ્ઝત ઔર સમ્માન કી નિગાહ સે ન દેખે જાયે ઔર ઉન કે કામ કો બરદાશ્ત ન કિયા જાએ. જરા ઇસ હદીસ પર સોચ વિચાર કીજિયે ઔર

ફિર અપની સોસાઈટી કો દેખિયે કિ ઇસ લિહાઝ સે ઉસકા ક્યા હાલ હૈ?

2] મિશ્કાત કી રિવાયત

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- કિ મુનાફિક કો સરદાર મત કહો, ઇસલિયે કિ અગર ઐસા હુવા તો તુમને અપને રબ કો નારાઝ કિયા. "સરદાર ન કહો" કા મતલબ યે હૈ કિ ઐસા આદમી જો કહતા કુછ હો ઔર કરતા કુછ ઔર હો, જિસ કો ઇસ્લામ કી હક્કાનિયત પર યકીન નહીં હૈ જિસ કો ઇસ્લામી શિક્ષાઓં કે બારે મૈ શક હૈ, ઐસે આદમી કો અપના સરદાર ન બનાઓ અગર ઐસા કરોગે તો અલ્લાહ કી નારાઝી મોલ લોગે, ઔર જિસ સે અલ્લાહ નારાઝ હો જાયે ઉસ કા કહીં ઠિકાના નહીં, દુનિયા મૈ ભી ઝિલ્લત ઔર આખિરત મૈ ભી તબાહી.

3] અલ અદબુલ મુફરદ કી રિવાયત, રાવી હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અમર ઇબ્ને અલ આસ રદી.

શરાબ પીને વાલે જબ બીમાર પડેં તો ઉન્કી અયાદત કો ન જાવો.

4] બૈહકી વ મિશ્કાત, રાવી હઝરત ઇબ્ને મસૂદ રદી.
રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- કિ જબ બની ઇસરાઈલ અલ્લાહ કી નાફરમાનિયોં કે કામ કરને લગે તો ઉન કે વિદ્વાનોં ને ઉન્હેં રોકા લેકિન વહ નહીં રૂકે તો (ઉન કે આલિમ ઉન કા બાઈકાટ કરને કે બજાયે) ઉન્કી મજલિસોં મૈ બૈઠને લગે ઔર ઉન કે સાથ ખાને પીને લગે, જબ ઐસા હુવા તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન સબ કે દિલ એક જૈસે કર દિયે ઔર ફિર હઝરત દાઉદ (અલ) ઔર ઈસા બિન મરયમ (અલ) કી જુબાન સે અલ્લાહ ને ઉન પર લાનત કી યે ઇસ લિયે કિ ઉન્હોં ને નાફરમાની (અવજ્ઞા) કી રાહ અપના લી ઔર ઇસી મૈ બઢે ચલે ગયે.
અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને મસૂદ (રદી) જો ઇસ હદીસ કે રાવી હૈ ફરમાતે હૈ કિ નબીﷺ ટેક લગાયે બૈઠે થે, ફિર સીધે બૈઠ ગયે ઔર ફરમાયા- નહીં, ઉસ જાત કી કસમ જિસ કે કબ્જે મૈ મેરી જાન હૈ તુમ ઝરૂર લોગોં કો નેકી કા હુક્મ દેતે રહોગે ઔર બુરાઈયોં સે રોકતે રહોગે ઔર ઝાલિમ કા હાથ પકડોગે ઔર ઝાલિમ કો હક પર ઝુકાવોગે.
અગર તુમ લોગ ઐસા નહીં કરોગે તો તુમ સબકે દિલ ભી એક હી તરહ કે હો જાયેંગે ઔર ફિર અલ્લાહ તુમ કો અપની

રહમત ઔર હિદાયત સે દૂર ફેંક દેગા, જિસ તરહ બની ઇસરાઈલ કે સાથ ઉસને મામલા કિયા.

5] બુખારી કી રિવાયત, રાવી હઝરત નુઅમાન બિન બશીર રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા- વહ શખ્સ જો અલ્લાહ કે આદેશોં કો તોડતા હૈ ઔર જો અલ્લાહ કે આદેશોં કો તોડતે હુયે દેખતા હૈ મગર ઉસે ટોકતા નહીં, ઉસ કે સાથ રવાદારી બરતતા હૈ ઉન દોનોં કી મિસાલ ઐસી હૈ જૈસે કિ કુછ લોગોં ને એક કશ્તી લી ઔર કુરઆ ડાલા, ઉસ કશ્તી મૈ બહુત સે દર્જે હૈ, ઉપર નીચે, કુછ આદમી ઊપરી હિસ્સે મૈ બૈઠે ઔર કુછ નિચલે હિસ્સે મૈ, તો જો લોગ નિચલે હિસ્સે મૈ બૈઠે થે, વહ પાની કે લિયે ઉપર વાલોં કે પાસ સે ગુઝરતે તાકિ સમુદ્ર સે પાની ભરેં તો ઉપર વાલોં કો ઉસ સે તકલીફ હોતી આખિર મૈ નીચે કે લોગોં ને કુલ્હાડી લી ઔર કશ્તી કે પેંદે કો ફાડને લગે, ઉપર કે લોગ ઉન કે પાસ આયે ઔર કહા તુમ યે ક્યા કરતે હો? ઉન્હોં ને કહા હમેં પાની કી જરૂરત હૈ ઔર સમુદ્ર સે પાની ઉપર હી જા કર ભરા જા સકતા હૈ, ઔર તુમ હમારે આને જાને સે તકલીફ મહસૂસ કરતે હો, તો

અબ કશ્તી કે તખ્તોં કો તોડ કર દરિયા સે પાની હાસિલ કરેંગે.
રસૂલુલ્લાહﷺ ને યે મિસાલ બયાન કર કે ફરમાયા-, અગર ઉપર વાલે નીચે વાલોં કા હાથ પકડ લેતે ઔર સુરાખ કરને સે રોક દેતે હૈ તો ઉન્હેં ભી ડૂબને મૈ બચા લેંગે ઔર અપને કો ભી બચા લેંગે, ઔર અગર ઉન્હેં ઉન્કી હરકત સે નહીં રોકતે ઔર નઝર અંદાઝ કર જાતે હૈ તો ઉન્હેં ભી ડુબોયેગે ઔર ખુદ ભી ડૂબેંગે.